

Årsplan for 5. klasse

Skoleåret 2019-2020

Klasselærere: Maria Bø Ofstad og Wenche Ødegård

Norsk

Kompetansemål

Muntlig språk

- Fremføre og lære utenat dikt og andre litterære tekster på begge målføre og på andre språk, alene og sammen med andre
- Delta aktivt i arbeid med skuespill, improvisasjoner og presentasjoner
- Lytte til andre, uttrykke egne meninger og vise respekt for andres
- Presentere et emne en har gode kunnskaper om

Skriftlig arbeid

- Lese høyt slik at innholdet blir formidlet til tilhørerne
- Fortelle om innholdet i det en har lest, som sammendrag eller ut fra bestemte, gitte synsvinkler
- Formidle leseerfaringer muntlig og skriftlig
- Skrive sammenhengende med personlig og funksjonell håndskrift
- Strukturere tekst etter tidsrekkefølge og tema og skape sammenheng mellom setninger og avsnitt
- Mestre vesentlige trekk ved norsk ortografi, setningskonstruksjoner og tegnsetting
- Skrive eget sammendrag av lærestoff (arbeidsbok)
- Presentere egne tekster for medelever og andre

Språk i sammenheng

- Lage sammensatte tekster med bilder, utsmykninger og varierte skrifttyper til en større helhet, der form og innhold understøtter hverandre
- Bruke sang, musikk og bevegelsesuttrykk i fremføringer og presentasjoner
- Delta i å utforme et dramatisk innhold og fremføringsmåte ved hjelp av tekst, musikk og sceniske virkemidler

Kultur og dannelselse

- Kjenne og beskrive ordklassene og deres morfologiske særtrekk, deres funksjon i språket og innbyrdes slektskap
- Kjenne og beskrive meningen av sentrale ordtak og fremmedord

Faglærer

Maria Bø Ofstad

Antall uketimer/periodeuker

Faget undervises i 2 skoletimer ukentlig og 2 hovedfagsperioder, til sammen 6 uker på våren. 3 uker med teater på høsten kommer i tillegg.

Beskrivelse av undervisningen og arbeidsmåter

Muntlig arbeid:

I teaterperioden (trymskvedet) får klassen øvet dikt og sang, som skal læres utenat og fremføres i en teaterforestilling. Elevene får fremføre sang og dikt i fellesskap samt egne, individuelle replikker alene.

I teaterperioden får elevene også mulighet til å utveksle ideer og diskutere mulige løsninger på oppsetningen.

Respekt og toleranse for andres meninger øves kontinuerlig i alle undervisningssammenhenger.

I zoologiperioden får elevene mulighet til å velge et dyr som de skal skrive fordypet særoppgave om. Oppgaven skal presenteres muntlig for klassen.

Skriftlig arbeid:

Ellers vil det i teaterperioden leses høyt fra manus frem til replikkene læres utenat.

I norsktimene vil vi i perioder lese høyt fra bok. Klasesett? Andre tekster leses også kontinuerlig høyt i klassen, både alene og i fellesskap.

Elevene får også velge en egen bok som de skal lese, og legge frem for klassen. Fokus på innlevelse i hovedkarakterens reise.

I hovedfag øves håndskrift og skriftlig formidling kontinuerlig, hvor elevene jobber med individuelle periodehefter, eventuelt andre skriftlige former for bearbeidelse. Eksempler er dikt, tegneserier, gåter m.m. I norsktimene jobber vi med de utfordringene som dukker opp/kommer frem i hovedfagsperiodene.

Veiledning knyttet til rettskriving skjer i fellesskap, og rettes mot klassen som helhet, ikke enkeltelever (enkelte unntak (spes.ped./norsk 2)).

Elevene skal veksle mellom å skrive egne tekster, avskrift fra tavle og fra resitasjon (helt eller delvis).

Språk i sammenheng:

Elevene jobber kontinuerlig med første punkt i sine individuelle periodehefter. I hovedfag legges det også opp til sang, dikt og musikk i undervisningen.

Språk blir satt i sammenheng med andre former for bearbeidelse i arbeidsbok; tegning, kunstnerisk utsmykking og uttrykk.

Punkt 2 og 3 i kompetansemålene oppnås i teaterperioden, evt. månedsfest-fremføringer(?).

Kultur og dannelse

I norsktimene jobbes det med ordklasser, gjennom både øvelse, lek og repetisjoner.

Når vanskelige ord og uttrykk dukker opp, samtaler vi om dette i klasserommet. Elevene vil også, på oppfordring fra lærer, bidra med "dagens vanskelige ord", som vi oppklarer og forklarer i plenum.

Matematikk

Kompetansemål

Tall og algebra

- Gjøre overslag i ulike regneområder i forkant av nøyaktige utregninger
- Beskrive plassverdi på tallinjen
- Finne fellesnevner for brøker, og kunne regne med brøk innenfor addisjon, subtraksjon, divisjon og multiplikasjon
- Kunne argumentere for å forklare løsninger av ulike oppgaver

Geometri

- Beherske frihåndsgeometri – som blant annet 3-, 4- og 5-delte former, sammenflettede former og spiraler, forvandlingsformer og omvendingsformer

Måling

- Velge riktig måleredskaper og gjøre praktiske målinger i forbindelse med dagliglivet

Faglærer

Maria Bø Ofstad

Antall uketimer/periodeuker

2 uketimer og 14 periodeuker

Beskrivelse av undervisningen og arbeidsmåter

Tall og algebra

Høstsemesteret brukes til å innføre brøk. Innføringen brukes god tid på, og veksler mellom bruk av konkreter, praktisk tilnærming, samt innføring av de matematiske reglene. Introduksjon til blanda tall og uekte brøk kommer etter, etterfulgt av utviding og forkorting (finne fellesnevner).

Brøkgregning med addisjon og subtraksjon kommer så fort forståelsen for brøkmengden er på plass, trolig etter høstferien.

Elevene skriver egen regelbok, samt at de har en egen regnebok til mattestykker. Elevene får ukelekker som skal jobbes med hele uken (mandag-fredag). Mattelekker leveres på fredag. Elevene vil ikke motta en rettet versjon, men vi jobber med utfordringene i felleskap i neste mattetime.

Det jobbes kontinuerlig med å samtale om fremgangsmåte. "hvordan kom du frem til det", eller "hvordan tenkte du nå?" er spørsmål som gjerne stilles for å la elevene sette ord på egen tankeprosess.

Øving i både overslag og tallinje-plassering gjøres med brøk som utgangspunkt.

Geometri

Minst én av periodeukene i regning vil brukes til geometri. Her vil elevene få øve seg i frihåndsgeometri. Dette kompetansemålet jobbes videre med hele mellomtrinnet.

Måling

I en uke i forkant av julemarkedet, vil elevene planlegge og forberede varer for salg. Her får de prøvd seg i helt praktiske oppgaver knyttet til salget. Varer må veies og måles, pris må settes, og det skal stemme overens med tiden som er lagt ned i jobben, og økonomiske utlegg i prosessen.

Geografi

Kompetansemål

- Elevene skal kunne danne seg et oversiktsbilde av hjemstedet med dets karakteristiske enkeltheter ha opparbeidet et forhold til det naturgitte grunnlag i nærmiljøet, topografi, vegetasjon og lignende
- Ha et overblikk over sivilisasjon og bebyggelse i nærmiljøet
- Vite hva som er typisk for stedets næringsliv være fortrolig med stedets sentrum, dets offentlige institusjoner, butikker etc.
- Kjenne til viktige trekk i lokalhistorien kjenne til strukturen i trafikk og kommunikasjonsmidler på hjemstedet
- Kjenne hovedtrekkene i Norges geografi, de ulike landsdeler, karakteristiske landskapsformer,
- Natur- og kulturlandskap samt samiske og andre minoriteters bosettingsområder

Faglærer

Wenche ødegård

Antall uketimer/periodeuker

4 periodeuker – ca 40 timer

Faglig innhold

Geografien utvikles fra den første hjemstedslære til et overblikk over Norge, med tilhørende karttegning. Utgangspunkt i hjemstedet. Elevene skal bli fortrolige med sin plass i verden fra hjemmet til skolen, til byen og omlandet. Deretter tas dette videre til i løpet av perioden å omfatte hele Norge. Elevene skal bli kjent med hvilke egenskaper landskapet har å by på, hvordan menneskene har levd med det og hva som har skjedd i deres distrikt gjennom historien. Et slikt beskrivende blikk på hjemstedet er igjen en bro mellom tenkningens billeddannende karakter og det som senere skal utvikles i form av analyse og kausalitet.

Metode

- Vi skal gå. Med start i det kjente området, hjemmet, skolen utvides "sirkelen". Vi går turer sammen, for eksempel til Ila-parken og videre opp over langs Ilabekken til Sverresborg.
- Vi skal tegne kart. Tilbake i klasserommet ser vi turen vi har gått i fugleperspektiv, ser det for oss i indre bilder og tegner til slutt ruta vi har gått. Etter samme prinsipp utvides med skoleveien osv. Etterhvert tar vi turen videre gjennom hele Norge ved å beskrive landskapene videre og videre utover fra "verdens navle" som for 5.klassingen er hjemstedet til å omfatte hele Norge. På slutten av året kan det bli aktuelt å gå deler av pilgrimsleden inn til Domkirken.

Føre arbeidsbok.

Øve å danne seg bilder som skal gjenkalles og videreformidles skriftlig og muntlig.

Engelsk

Kompetansemål

Språk og kommunikasjon

- Anvende grunnleggende grammatikk og rettskrivningsregler
- Bruke oppslagsverk
- Delta i rollespill og dialoger
- Lese høyt fra originale tekster
- Svare på spørsmål fra kjente tekster
- Føre en enkel samtale om bearbejdet tema
- Skrive enkle tekster av ulike typer

Kultur, samfunn, historie og litteratur

- Fortelle om enkelte personer, steder og hendelser fra engelskspråklige land

Annet (står ikke i læreplan som eget punkt)

- Kunne føre enkle samtaler.
- Kunne svare muntlig og skriftlig på spørsmål fra tekst.
- Gjenkjenne ord og uttrykk fra dagliglivet.
- Kunne lytte til en enkel fortelling og forstå hovedinnholdet.
- Kjenne de viktigste reglene for uttale og skriving.
- Kunne lese og forstå litteratur med språk tilpasset aldersgruppen.
- Ha oversikt over grunnleggende engelsk grammatikk.
- Kunne si hva klokka er.

Ellers er det generelle målet at elevene skal utvikle større sikkerhet i å uttrykke seg både skriftlig og muntlig.

Faglærer

Maria Bø Ofstad

Antall uketimer/periodeuker

2 uketimer

Beskrivelse av undervisningen og arbeidsmåter

Språk og kommunikasjon

Muntlig språk: Målet vil være å ta utgangspunkt i kjente sanger/dikt, og samtale om dette. Klassen vil i samtale få oppøvet uttale og ordforråd. Samtale om daglige ting vil øves kontinuerlig gjennom hele året. Sanger og dikt brukes også for å øve uttale. Det vil fortelles historier som elevene i ettertid må gjenfortelle, verbalt eller kunstnerisk.

Lesing: Igjen vil det også tas utgangspunkt i sanger, vers og dikt. I løpet av året er målet at elevene selv kan lese og forstå lengre, engelske tekster. Lesingen vil foregå i felleskap, noe i grupper, noe i par, og hvis det oppleves fruktbart, alene.

Skriving: Det skriftlige arbeidet øves kontinuerlig gjennom ulike øvelser: egne dikt, brev, og kortere tekster. Vi vil også bruke noe diktat, både for å øve det skriftlige, samt utvide ordforrådet.

Tysk

Kompetansemål

Utvide og bevisstgjøre ordforråd. Bli fortrolig med særegne trekk ved språket som bruk av stor bokstav for substantiv. Bli bevisst de særegne lydene, uttale og skrivemåte. Kunne og skrive tall opp til hundre. Kunne skrive substantiv, bli oppmerksom på artikkel. Bli sikker og kunne anvende grunnleggende høflighetsfraser. Kunne forme enkle setninger om nære ting

Faglærer

Wenche Ødegård

Antall uketimer/periodeuker

2 timer pr.uke

Faglig innhold

Elevene skal fortsette arbeidet med å øve kvaliteter i fremmedspråket gjennom resitasjon og språkøvelser der god uttale fortsatt øves gjennom felles resitasjon, sang, leker og dramatiseringer med enkle replikker. Gjennom dette velges stoff som kan belyse tysk kultur. Som en parallell til undervisningen i norgesgeografi, vil vi se nærmere på Tyskland.

Øve enkel dialog; spørsmål og svar, legge opp til små dialoger knyttet til sanseerfaringer, egen hverdag på skolen og hjemme, tall og telling, årstidene og naturen, i tillegg til å respondere på beskjeder. Øve en del vanlige uttrykk i kjente situasjoner og forstå innholdet i enkle fortellinger. Nytt blir en vektlegging av skriftlig arbeid med grammatikk. Parallelt med innlæring av ordklassene i norskundervisningen, vil vi arbeide med tyske grammatikk. Substantiv, verb, pronomen, spørreord og preposisjoner. Vi skal skrive og øve gloser. Lære skriveregler. Skrive enkle selvstendige setninger ved hjelp av en opparbeidet "skattekasse" av ord og uttrykk.

Metode

Felles resitasjon, sang, dramalek, dialog. Lage egen arbeidsbok med tekster. Skrive gloser i egen bok.

Historie

Kompetansemål

Historie

- Kjenne de grunnleggende bilder fra norrøn mytologi og grunntrekkene i asa-troen
- Kjenne til vikingetidens historie,
- Kristningen av nordmennene med Olav Haraldsson – Olav den Hellige-
- Kjenne den historiske bakgrunn for feiringen av 17.mai og 6. februar

Faglærer

Maria Bø Ofstad og Wenche Ødegård

Antall uketimer/periodeuker

Historieperiodene er delt mellom Norrøn mytologi (3 uker) og Vikingtiden (4 uker). 3 uker med teater kommer i tillegg, og er relatert til tematikken Norrøn mytologi. Samfunnsfag vil være en naturlig del av den daglige samtalen.

Beskrivelse av undervisningen og arbeidsmåter

Historie - Norrøn mytologi: (Maria)

Elevene skal i denne perioden lære om den norrøne gudeverdenen. Fortellerstoffet er hentet fra Snorres *Den Yngre Edda* og fra utvalgte *Eddadikt*. Det leses også høyt fra boken «Norrøne guder» av Neil Gaiman. De skal møte de sentrale gudeskikkelsene i den norrøne mytologien, Odin, Tor, Frøya, Frøy, Frigg, Siv, Idunn, Loke m.fl i de dramatiske historiene og mytene som er overlevert i våre eldste skriftsamlinger. Elevene skal resitere utdrag fra *Voluspá* og *Trymskvíða*. Klassen setter også opp et skuespill knyttet til temaet.

Historie - Vikingtiden: (Wenche)

Med utgangspunkt i Snorres kongesagaer fortellinger om rikssamlingen, Olav Trygvasson og grunnleggelesen av Trondheim, Olav Haraldsson og kristningen av nordmennene

Metode:

Felles resitasjon, sang, dramalek, dialog. Lage egen arbeidsbok med tekster. Ekskursjon til Nidarosdomen.

Samfunnskunnskap

Første punkt øves kontinuerlig gjennom hele året gjennom samtale og skriveøvelser. I anledning Pride vil vi også tematisere flere ting knyttet til pride-feiringen. Naturlige ting å ta opp vil være aksept og toleranse for andre mennesker, med utgangspunkt i kjønnsroller, kjønnsuttrykk, identitet, tiltrekning, samt samtale om grunnleggende ord og uttrykk knyttet til tematikken.

Kunst og håndverk

Kompetansemål

- Bilde og form
- Håndverk

- Lage et større tekstilarbeid med korsstingsbroderi
- Øve opp skjønnhetssansen gjennom symmetri og fargevalg
- Øve utholdenhet og arbeidsglede.

Faglærer

Wenche Ødegård og Maria Bø Ofstad

Antall uketimer/periodeuker

2 uketimer håndverk Wenche og Maria og 1 uketime maling Wenche

Faglig innhold

Lage et større tekstilarbeid med korsstingsbroderi.

Metode

Musikk

Kompetansemål

- Flerstemt sang i kor. Korsanger og sanger knyttet til hovedfag
- C-fløyte
- Introduksjon til et strykeinstrument; fiolin
- Enkel notelære

Faglærer

David Ledsaak og Tiina Ulén

Antall uketimer/periodeuker

1 time i klassen og 1 time i mellomtrinnskor / uke

Faglig innhold

- Sang
- Fløytespill, fiolinspill, klasseorkester
- Notelære i forbindelse med c-fløyte

Metode

- Elevene øver på kordisiplin. De fokuserer på felles tone og tempo i koret. De øver på å synge flerstemt sang. De lærer sangtekstene utenat. Rytmiske leker.
- Elevene lærer noteskrift og notenavnene gjennom fløytespill. De øver på å skrive noter.
- Fiolinspill (og evt.cellospill) sammen med hele klassen og i mindre grupper.
- Fremføringer på skolens arrangementer

Naturfag

Kompetansemål

Biologi

- Kjenne til et utvalg ville dyr – herunder alle store pattedyr i vår egen fauna – deres navn, egenart, lynne og væremåte
- Vite hvilket miljø disse dyrene lever i, hvordan de beveger seg, finner mat osv.
- Kjenne til dyr som har vektlagt henholdsvis hode-, bryst- og bukorganismen (eks. blekksprut, løve, ku)

Astronomi

Undervises som fag ved senere alderstrinn

Fysikk

Undervises som fag ved senere alderstrinn

Kjemi

Undervises som fag ved senere alderstrinn

Faglærer

Maria Bø Ofstad

Antall uketimer/periodeuker

3 uker hovedfag (zoologi)

Beskrivelse av undervisningen og arbeidsmåter

I zoologiperioden vil klassen bli kjent med flere dyr, som nevnt i kompetansemålene. Vi skal bli kjent med dyrenes egenart gjennom fortellinger, faktaopplysninger, dikt og sang, tegning/maling, og muligens modellering. Elevene vil også få muligheten til å fordype i selvvalg dyr i en særoppgave de skal skrive. Klassen jobber med arbeidsbok, samt andre prosjekter.

Kroppsøving og friluftsliv

Kompetansemål

- Vite litt om treningsaktiviteter i forskjellige idretter
- Kjenne og kunne utføre basisaktiviteter i individuelle idretter
- Respektet regler for fair play
- Yte sitt beste, men også kunne tape og vinne med samme sinn
- Bruke grunnleggende teknikker og enkel taktikk i noen utvalgte lagidretter
- Utføre grunnleggende ski- og skøyteteknikker

Faglærer

Maria Bø Ofstad

Antall uketimer/periodeuker

2 uketimer (1 dobbelttime)

Beskrivelse av undervisningen og arbeidsmåter

Klassen vil gjennom året bli kjent med flere idrettsgrener, og reglene for disse. Vinterhalvåret gir muligheter for ski/skøyte-timer. God lagånd og vinne/tape-mentalitet øves kontinuerlig gjennom hele året.

Eurytmi

Kompetansemål

- Oppøve presisjon og styrke i det eurytmiske uttrykket.
- Bevisstgjøring av forskjellige musikalske elementer. Oppleve polariteten i det musikalske som høye og dype toner, stor og liten ters.
- Gjennom øvelser med kobberstavene oppleve forbindelsen mellom oppe og nede, høyre og venstre.
- Bevisstgjøre kontrasten mellom bevegelse og stillstand.

Faglærer

Heidi Rasmussen

Antall uketimer/periodeuker

1 uketime

Faglig innhold

- Alliterasjon øves til tekster fra norrøn litteratur.
- Toneeurytmisk bevegelse av takt, rytme, motiv, tonehøyde og stor og liten ters.
- Enkle øvelser med kobberstavene.
- Konsentrasjonsøvelser.
- Fletteform utført på krets.
- Polonaise.

Metode

- Større grad av frontale bevegelsesformer der kretsen er oppløst.
- Øvelser på kretsen.
- Utføre bevegelsesformasjoner med større selvstendighet.

Religion og livssyn

Kompetansemål

- Kjenne til og fortelle om sentrale norrøne myter og til møtet mellom norrøn gudsdyrkelse og kristen tro og kultur

Faglærer

Maria bø Ofstad

Antall uketimer/periodeuker

Religion og livssyn undervises som fag ved senere alderstrinn.

Beskrivelse av undervisningen og arbeidsmåter

Se punktet under historie ang. norrøn motologi.